

Antibioticaresistentie niet verder toegenomen, maar alertheid noodzakelijk

UTRECHT - Het vóórkomen van antibioticaresistentie is na jarenlange stijging in 2013 iets afgevlakt, zowel in het ziekenhuis als in de eerstelijnszorg. Daarnaast is de verkoop van antibiotica voor dieren opnieuw gedaald, wat op minder gebruik en daardoor minder kans op resistentie duidt. Dit blijkt uit de jaarlijkse rapportage NethMap/MARAN. Om toename en verspreiding van antibioticaresistentie te beheersen is het noodzakelijk dat trends in het gebruik en resistentie van antibiotica zorgvuldig worden gevolgd door middel van monitoring en controle. Om het huidige pakket aan maatregelen te continueren en te optimaliseren is een intensieve samenwerking tussen professionals in het publieke en private domein essentieel, zowel in de humane als in de veterinaire gezondheidszorg.

Na jarenlange toename en stabilisatie in de laatste 2 jaar van het humane gebruik van antibiotica, daalde het gebruik in 2013 van 11,34 naar 10,81 DDD/1000 inwoners (DDD staat voor een standaard dagdosering). In Nederlandse ziekenhuizen is het totale gebruik van antibiotica ook afgenomen. Wel is er een trend dat er meer breedspectrumantibiotica (deze antibiotica werken tegen een groot aantal bacteriën) wordt gebruikt. De resistentie tegen deze gangbare antibiotica, zoals amoxicilline neemt toe. Steeds vaker komen multiresistente bacteriën (bacteriën die ongevoelig zijn voor meerdere antibiotica) voor bij gecompliceerde urineweginfecties, waardoor het steeds lastiger wordt om patiënten met deze infecties adequaat te behandelen.

Vanwege het veelvuldig gebruik van antibiotica bij kwetsbare groepen, zoals patiënten in ziekenhuizen en verpleeghuizen, ontstaat een verhoogd risico op infecties met deze multiresistente bacteriën. Daarmee is het ook mogelijk dat deze bacteriën zich binnen of tussen de zorginstellingen verspreiden, en soms ook naar de algemene bevolking. Bovendien speelt introductie van resistente bacteriën vanuit het buitenland een belangrijke rol in de verspreiding van antibioticaresistentie. Belangrijke maatregelen in de beheersing van antibioticaresistentie zijn het zorgvuldig gebruik van antibiotica, zorgvuldige toepassing van hygiënemaatregelen en monitoring. Niet alleen in ziekenhuizen, maar ook in verpleeghuizen en bij huisartsen.

Veterinaire sector

In 2013 daalde de verkoop van antibiotica voor dieren met 16 procent. Sinds 2009 bedraagt de totale verkoopdaling 58 procent. Hiermee is de reductiedoelstelling (50 procent reductie) die voor 2013 was vastgesteld door het ministerie van VWS en Economische Zaken, ruimschoots bereikt. Dit resulteerde in een algemene afname in het vóórkomen van resistentie in de dierhouderij. De voor de volksgezondheid kritische antibacteriële middelen – zoals fluoroquinolonen en 3e- en 4e-generatie cefalosporinen- worden nog maar zeer beperkt ingezet in de veehouderij. Dit heeft tot gevolg dat de aantallen ESBL-vormende bacteriën (Extended-spectrum bèta-lactamase is een verzamelnaam voor een groep enzymen die door bacteriën gemaakt wordt. Deze enzymen zijn in staat antibiotica onwerkzaam te maken) in de darmflora van landbouwhuisdieren zijn afgenomen. Carbapenemasen, ESBL-varianten die bij de mens in Nederland incidenteel tot uitbraken leiden in de gezondheidszorg zijn in 2013 in dieren en dierlijke producten niet gevonden. Een actieve monitoring van deze voor de mens potentieel gevaarlijke resistente bacteriën blijft gewenst.

NethMap/MARAN-rapport

Het NethMap/MARAN-rapport is samengesteld door Stichting Werkgroep Antibioticabeleid (SWAB), Centrum Infectieziektebestrijding van het RIVM het Central Veterinary Institute (CVI), onderdeel van Wageningen UR. NethMap verschijnt dit jaar voor de twaalfde keer. Het is de derde keer dat deze humane gegevens uit de NethMap gezamenlijk worden gepresenteerd met de veterinaire gegevens uit MARAN. MARAN monitort gebruik van en resistentie tegen antibiotica in de dierensector al sinds 1998.

Noot voor de redactie of journalist:

Voor vragen over het MARAN-gedeelte van dit rapport kunt u contact opnemen met:

Annet Blanken communicatieadviseur CVI

annet.blanken@wur.nl

0320 – 238678

Voor vragen over het NethMap-gedeelte van dit rapport kunt u contact opnemen met:

Hella Smit communicatieadviseur RIVM

Hella.smit@rivm.nl

030 -2744266